

- ¶ C.J. de Vogel, *Newmans gedachten over de rechtvaardiging. Hun zin en recht ten opzichte van Luther en het protestantsche christendom*, Boekencentrum, Zoetermeer, 1994, XXIV en 544 blz. ISBN 90 239 1769 3. f 95,00.

Nederland herdenkt in 1994 en 1995 de vijftigste verjaardag van zijn bevrijding. Wat heeft dat nu met dit boek van De Vogel te maken? Meer dan een lezer spontaan geneigd zal zijn te denken. Het betreft namelijk een herdruk van een uitgave die in 1939 voor het eerst is verschenen. Nog voordat het boek evenwel aan verspreiding toekwam, viel het grootste deel van de oplage ten offer aan oorlogshandelingen, doordat het magazijn van de uitgever H. Veenman en Zonen te Wageningen in mei 1945 in vlammen opging. Het boek was slechts in enkele grotere bibliotheken beschikbaar, maar bereikte niet de theologische en kerkhistorische wereld.

Mede uit respect voor de uitdrukkelijke wens van Cornelia de Vogel heeft de Stichting die haar naam draagt 'ter bevordering van de Oecumenica aan de Theologische Faculteit der Rijksuniversiteit' het initiatief genomen om in samenwerking met het Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica te Utrecht een heruitgave van dit boek te verzorgen. Deze fotografische herdruk heeft zeker documentaire waarde. Wellicht heeft het Boekencentrum als heruitgever om die reden op eigen initiatief een recensie-exemplaar aan het *Documentatieblad Nederlandse Kerkgeschiedenis* doen toekomen. De inleiding die G. Puchinger heeft geschreven bij de tweede uitgave van het boek, geeft weliswaar een nadere rechtvaardiging voor de herdruk, naast het reeds gemenoreerde verlangen van de erflaatster. Uitvoerig citeert hij enige interessante brieven van J.H. Gunning en K.H. Miskotte aan De Vogel naar aanleiding van de verschijning van het boek. Daarin komt de voorname rol naar voren die Newman heeft gespeeld in de dialoog van Nederlandse protestanten met de catholica. Omdat De Vogel zich in haar boek ook uitvoerig met de Zwitserse theoloog Karl Barth heeft 'auseinandergesetzt', met name in het vierde hoofdstuk dat handelt over 'Newman en Barth', heeft het boek ook een Barthiaanse dimensie.

Over de (kerk)historische betekenis van Newman voor de geschiedenis van de oecumenische bewegingen zou de lezer graag meer vernomen hebben, zeker omdat de herdruk mede onder auspiciën van de afdeling Oecumenica van het Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica is tot stand gekomen. Om het met een zinspeling op de titel van De Vogels boek te zeggen: 'Newmans rechtvaardiging' blijft teveel in een theologisch en oecumenisch